

נצח ישראל - פרק מ"ג / מקורות נוספים

1. שיר השירים רבה (פרשה ב')

רבי יודן ורבי חוניא. רבי יודן בשם רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי ורבי חוניא בשם רבי אליעזר בן יעקב אומר: קול דודי הנה זה בא, זה מלך המשיח, בשעה שהוא אומר לישראל, בחדש הזה אתם נגאלין, אומרים לו היאך אנו נגאלין ולא כבר נשבע הקדוש ברוך הוא שהוא משעבדנו בשבעים אמות? והוא משיכן שתי תשובות ואומר להם, אחד מכם גולה לברבריה, ואחד מכם גולה לסמטריה, דומה כמו שגליתם בלכם, ולא עוד אלא שהמלכות הזאת מכתבת טירונא מכל העולם, מכל אמה ואמה, כותי אחד או ברברי אחד בא ומשעבד בכם, כגון ששעבדתם בהם כל אמתם, וכאלו נשתעבדתם בשבעים אמות, ובחדש הזה אתם נגאלין, הרי הוא דכתיב: החדש הזה לכם ראש חדשים.

2. שפת אמת (בשלח, תרל"ג)

אשירה לה' כי גאה גאה. כי שירה אינו יכול לומר, רק ע"י התרוממות הלב. וזה ע"י שידעו באמת כי גאה גאה כנ"ל. ושירה היא אחר התיישרות לב האדם. וכן שמעתי מאדמו"ר א"ז ז"ל "ולישרי לב שמחה" - שע"י ישרת הלב בא שמחה. ואחר שנגאלו מכל אשר עבר עליהם. ונתיישר להם דרך הש"י, והבינו מה שנהג אותם הש"י מתחילה ועד סוף. וזה לשון שירה, כמו "שור" שהוא קו הישר [וכן בניגון] שמתאחד עליה וירידה, ונקרא שירה:

3. נצח ישראל (פרק י"ט)

ואמר "עלי עשור ועלי נבל וגו'". כלומר שיהיה משורר ומזמר שבח שלם ומלא, וזהו "עלי עשור", וכדאיתא (במנחות) (ערכין יג ע"ב) כינור שהיה במקדש היתה של ז' נימין, ולימות המשיח של שמונה נימין, ולעיתיד של עשרה נימין. ורוצה לומר, כי השיר מורה על שלימות, כי על שלימות דרך לומר ולשורר, וכמו שהאבל הוא על ההפסד, כן השיר מורה על השמחה. לכך אמרו כי שלימות של עולם הזה אינו רק עד ז', כי העולם הזה הוא עולם הטבע, שנברא בשבעת ימי בראשית. ולימות המשיח של שמונה נימין, כי השלימות שיהיה לימות המשיח יהיה על הטבע. ואפילו למאן דאמר (ברכות לד ע"ב) אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכות, מכל מקום השלימות הוא מניע אל מעלה עליונה יותר מן עולם הזה, ולכך הכנור של ימות המשיח של שמונה. ולעיתיד, שלא יהיה טבע גשמית כלל, אבל השלימות יהיה נבדל לגמרי, אז יהיה הכנור של עשרה נימין. כי העשרה נימין מורה על קדושה אלקית, כי העשירי הוא קודש, ומורה על עולם הבא שהוא עולם קדוש, ועולם הבא נברא ביו"ד (מנחות כט ע"ב), ולכך כנור של עולם הבא הוא של עשרה נימין. ולכך המזמור הזה, שהוא נאמר ליום שכלו שבת, נאמר "עלי עשור ועלי נבל":

4. שמות רבה (פרשה כ"ג, י"א)

כל השירות שנאמרו בעולם לשון נקבות, לומר מה הנקבה הזאת מתעפרת ויולדת וחוזרת ויולדת, כך הן הצרות באות עליהן, והיו אומרים שירות בלשון נקבות, לכך עמדו בכל ומדי ויין ואדום, ושעבדו את ישראל, אבל לעתיד לבוא, אין עוד צרות בו, שנאמר (ישעיה סה, טז): כי נשפחו הצרות הראשונות, וכתיב (ישעיה לה, י): ששון ושמחה ישיגו וגו', באותה שעה אומרים שיר לשון זכר, שנאמר (תהלים צח, א): שירו לה' שיר חדש.

5. אוהב ישראל (בראשית א', י"א)

דלכאורה יפלא מאוד, מאין בא זה שתחטא הארץ נגד יוצרה וקונה יתברך?!

ובהעיר לב יש לבאר, הנה באמת הארץ לא חטאה כלל, ואדרבה עשתה עבודת גדול ומסירות נפש בזה, ולא חסה על קלקולה וכבודה, וכמאמר חז"ל (נזיר כג ב) "גדולה עבירה לשמה". דהנה, הארץ היינו סוד ארץ עליונה השכלית, הסתכלה והבינה וראתה בריאת אלוקים כל מעשה בראשית כי נורא הוא...ועל כולם השליט

את האדם, אשר נחלק גופו מן העפר מהאדמה, ונשמתו היא מאוצר הנשמות החצובות מתחת כיסא כבודו יתברך, והכל בידי האדם, ותלויין במעשיו, אם ילך בדרך הטוב והישר- אז יהיה עליה לכל העולמות וכל הנמצאים, ואם ח"ו יקלקל מעשיו- יפגום הכל ח"ו, וירדו למטה כל הנבראים הרוחניים והגשמיים בבחינה התחתונה. אז התיישרה הארץ בליבה, ואמרה: כיון שהאדם קרוב לחטוא מחמת יצרו הרע, ואז יבוא פגם גדול בשורש נשמתו, ולא יועיל לו שום תיקון ותשובה. אשר לזאת התחכמה האדמה ושינתה תחילה ציווי הבורא יתברך, כדי שאחר כך, כשיחטא האדם ח"ו- יהא לו אמתלא נכונה, והוא מפני ששורש גופו הוא מן האדמה, ששינתה מכבר רצון הבורא יתברך, ותולין הקלקלה במקולקל, ולא יתלו החיסרון והסירחון בגשמה הרוחנית. וחסה הארץ על כבוד שמים ועל האדם, להקל מעליו עונש החטא, מחמת ששורש האדם אשר נלקח משם, הוא האדמה- הרע את מעשיו, ואם כן אין חטא האדם גדול כל כך. ונמצא, שעשתה בזה הארץ עבדות גדולה, ולשם שמיים נתכוונה.

6. בראשית רבה (פרשה ה')

אמר רבי סימון, בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת פתים פתים, ונחבורות נחבורות, מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, הדיא הוא דכתיב (תהלים פה, יא): חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו. חסד אומר יברא, שהוא גומל חסדים. ואמת אומר אל יברא, שכלו שקרים. צדק אומר יברא, שהוא עושה צדקות. שלום אומר אל יברא, דכוליה קטטה. מה עשה הקדוש ברוך הוא נטל אמת והשליכו לארץ, הדיא הוא דכתיב (דניאל ח, יב): ותשלף אמת ארצה, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבון העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסיה שלך, תעלה אמת מן הארץ, הדיא הוא דכתיב (תהלים פה, יב): אמת מארץ תצמח.